

Locuini'a Redactorului:

Cancelari'a Redactiunii:

e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federationii”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIONEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . 15 fl.

Pentru Romani'a:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiecare care publicati-
une separat. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costă 10 cr.

Revista diurnalistica.

„Speranti'a celor neesperti, dîce diuariulu „Zukunft”, si a celor ce nu cunosc neotoleranti'a natiunala magiara s'a graduatu, de candu „P. Napló” acestu gratiosu organu alu maioritătii dietale, ne face in gur'a mare promisiuni, că natiunalitătile nemagiare voru capetă „forte multu.” Acum cătu vomu capetă, nu se scie inca, dar cătu vreu magiarii sê ni dee, acês'a o scimu d'in minunatulu proieptu alu legii despre natiunalitătî. Ce aru dîce magiarii, deca aru voi cine-va ai indestu' cu unu proieptu ca acestu-a? Aru dîce: multi. forte multi paragrafi ni dau, cari inse nu sunt alta, de cătu totu atâte verige in caten'a pentru sclavia! Curiosu lucru; ni s'a promis multu, si acum voru sê ni iee inca si aceea, ce amu avutu pana acum. Aru fi de doritu, ca advocatii natiunalitatiloru sê confrunte d'in punctu in punctu ceea ce a fostu pana acum in usu, cu proieptulu pentru natiunalitătî, ca sê vela cei ce fraternizeza cu magiarii, cătu de amaru s'au insielatu magiarofilii in sperantiele lor. Dauna, că s'a stricatu atăta chârthia pentru numitul proiectu, care prè usioru s'aru fi potutu resume in patru paragrafi:

§ 1. In scola si in oficiu tote se conduc in limb'a magiara.

§ 2. Afara de scola si de oficiu totu omulu si pote intrebuini'ti limb'a sa materna.

§ 3. Esibitele nemagiare totu omulu trebue sê le traduca in limb'a magiara, si traducerea sê o platesca bine.

§ 4. Celu ce nu se indestulesce cu admanuari magiare, pote capetă si una traducere, dar' trebue sê o platesca bine.

Acestu-a e simburele rosu de verme alu nucei, pe care comisiunea pentru natiunalitătî a taiatu-o in doue cu sabi'a gordica, in modu atātu de minunatu. Ne indouimu, ca guvernulu, carele totu-si trebue sê se intereseze de deslegarea indestulitoria a cauzei natiunalitatiloru, sê pota substerne spre santiunare acestu proieptu, care e mai multu unu midilocu de esarcebare, de cătu de indestulire pentru natiunalitătî.

Cu satisfactiune amu cetitu, că bravii romani si serbi si-au inaltiatu energie'a voce in contr'a acestui proieptu. Acum provocămu si pre acei deputati, cari au promis cu cuventulu de onore, că voru aperi interesele natiunalitatiloru, sê si-implinesca si ei chiamarea si promisiunea.

„Bresl. Ztg.” contine urmatori'a corespundintia d'in Vien'a; „In afacerea armatei s'a datu pre fatia, că integ'a masinaria dualistica lucra numai sub actiunea egemoniei magiare. In senatulu imperialu si prin foie se spune guvernulu, că prin precipitarea legiloru de armata — si anume la comand'a camarilei — a facutu d'in senatulu imperialu una masina pentru votare, una filiala a clubulu deăkianu, si pre sine s'a facutu instrumentulu fără de voia alu „regimentulu personalu.” Skene a spus-o acês'a regimulu cu indatinat'a-i sinceritate, — si fiindu interpelatu de ministrulu Berger in coridoru, lu-intrebă, că pote d'insulu negă faptul acestu-a. „Ba — respunse ministrulu — dar' asiè ce-va nu se spune in publicu!” — Scenele personale de scandalu inca nu contribuescu la naltiarrea autoritătii, de care se bucura regimulu parlamentar. Candu ministrulu acu-să pre Skene pentru „frase frivole,” si eri, candu parintele Greuter impută guvernulu, că a dusu treb'a pana acolo, in cătu foiele de Vien'a mane poimane voru vorbi numai de „domnulu Franciscu Josifu,” pre cum vorbescu acum de „domn'a Isabel'a” — adunarea faceă aspectulu unui clubu sotialu — democraticu.”

Intr'unu articlu intitulatu „amicetia pentru tota lumea,” „Reform'a” lui Schuselka sbiciuesce pre ministeriulu de esterne pentru relatiunile Austriei fatia cu Rusi'a: „Referintiele nostre cu Rusi'a constau intr'o amicetia rece, dîce „Reform,” deca sunt adeverate referatele despre cuventarea baronulu Beust. Fiindu că totu-odata se asigura, că baronulu Beust si-dă mare ostenela, a incaldî referintiele acestea, se pare, că aceea recela nu domnesce in partea nostra, va sê dîca in ministeriulu de esterne.

Pentru aceste semtîminte n'avemu termometru; ată-t'a inse scimu, că in cabinetulu de Petruburgu nu că domnesce una amicetia rece, ci preste totu nu domnesce nici una amicetia pentru Austri'a. Rusi'a n'a uitatu marea nemultianire a Austriei in resboiulu d'in Crime'a, si e probabilu, că nu o va uită nici odata, si se scie, că Austri'a n'a seceratu multumire de la poterile apusene, pentru că de dragulu Franciei, Angliei si alu turciloru s'a facutu nemultiamitoria Rusiei.

Dar chiaru candu guvernulu rusescu s'aru animă pentru politic'a joviala a baronulu Beust, poporulu rusescu aru deveni totu mai rece fatia cu Austri'a, sêu vorbindu mai bine, ur'a ardinte a poporulu rusescu in contr'a Austriei numai s'aru inflamă mai tare. Da, marel si potintele poporu alu Rusiei uresce pre Austri'a si aru binecuventă dîu'a candu aru potè naval si ruină acêsta Austria. Ur'a natiunala rusescă cresce gradatu, pre cătu slavii d'in Austri'a se trateza ca una rasa subordinata, avisata la grati'a nemtiloru si a magiariloru, si pre cătu dîuariel austriace ale guvernulu si ale senatulu imperialu batjocurescu si insulta slavismulu.

Dar abstragendu de la tote acestea Rusi'a e contrariulu naturalu alu Austriei si pentru cestiunea orientala, pana ce Austri'a in contradicere cu gloriosele sale traditiuni si cu detorintiele si interesele sale natiunali remane amicu Turciei. In adeveru avemu a ne minună, că neamicetia rusescă n'a devenitu ostilitate activa ofensiva, si că Rusi'a a jocalu rolulu de mantuatoriu alu Austriei intr'un'a d'in cele mai periculose catastrofe ale istoriei austriace. Dar acês'a nu se va mai repeti; intre impregiurarile de fatia Austri'a trebue sê fia pregatita in tota cris'a esistintiei sale la ostilitatea manifesta a Rusiei.

Cetimu in „Pester Lloyd”: „Apelulu pentru inarmarea natiunei Romane, memoratu intre scirile nostre de dî, si publicatu in diurnalulu „Perseveranza,” in traducere fidele d'in limb'a romana suna asiè: „

„Strigatulu de inarmarea tiei a resunatu, desceptati-ve Romani! or'a marirei Patriei nostre se apropia, inarmati-ve Romani! Desceptati-ve romani! pentru că la adăpostulu liberiloru si nobililoru institutiuni ce ne protegu asta-di, molesirea trecutulu a trebuit se dispara si unu torentu de sange generosu a trebuit sê dē o alta vietia sufletulu care rupendu lantiurile sclaviei se incaldiesce acum la divina flacara a libertatei. Desceptati-ve Romani! si priviti cum Domnedieuulu parintiloru nostri dupa dîle amare ne-a pregatitu dîle fericite, cum secet'a cea mai grozava s'a preschimbatu intr'o bine-facatoria abundantia, cum dreptatea intra mandra si triumfatoria in colib'a seraculu, cum se radica neamulu romanescu d'in prapasti'a coruptiunei, in care eră aruncatu de străinii d'afara si de tradatorii d'in lăintru. Desteptati-ve Romani! si descoperit-ve capulu inaintea acelor natiuni, ale caroru sacrificie potu sê alcatuesca o piramida, alu carei-a verfu s'ar amestecă cu cerulu; contemplati Itali'a, contemplati si admirati Greci'a, si asemenea descendintiloru lui Leonidas postiti cum au postitu ei anulu trecutu 7 dîle pentru a dă arme fratiloru lor d'in Cand'i'a; privati-ve unu momentu chiaru de panea materiala, Romani, pentru că sê poteti sê hraniti inim'a vostra cu sant'a ambrosia a onorei, a demnitătei si a independintiei natiunale.

Da! inarmati-ve Romani! ca in momentulu solemnu, candu patri'a ve va chiamă sê ve faceti detori'a, sê moriti vitejesce pentru ca d'ins'a sê traiesca falnica si respectata. N'auditi unu gemetu, n'auditi tîpetulu Transilvaniei martire? Inarmati-ve Romani! că-ei preste Carpati avemu frati si dusimani; fratiloru sê le intindemu o mana de frate, dar' o mana armata dusimanulu de Unguru, sê-i intindemu verfulu spadei nostre si candu d'ins'a va fi scaldata in spurcatulu lui sange, atunci pote si-va aduce aminte de Mihai si de Stefanu, si-va aduce a minte de 1848, atunci va sêl că de si Romanulu si Magiarulu sunt omeni, Romanulu inse apartiene nobilei si civilisatei ginte latine, pre candu Ungurulu este Mongolulu selbaticu si incapatienatu.

Inarmati-ve Romani! ca sê facemu o Romania mare, libera si independinte, sub ale carei-a legi totu individulu sê gasesca o augusta protectiune, si ale

carei fruntarie totu inamiculu ce va indrasni sê le calce, sêu sê le parasesca cu rusine sêu sê le ingrasie cu putrigaiulu cadavrulu sêu.”

Coron'a actelor constitutiunali a guvernulu ungurescu are s'o face, fără'ndoiela, urmatoriulu Articulu de lege despre uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, care se dîce, că se va aterne cătu de curendu dietei, si care-lu publicămu dupa „Ung. Lloyd”, recumendandu-lu apretiarei onoratulu publicu, si pana ce vomu potè reveni la acêsta cestiune de vietia sêu morte pentru natiunea romana d'in Austri'a desbinata.

Articlu de lege

despre regularea deplina a uniunei Transilvaniei cu Ungari'a.

Pre bazea Art. VII. de lege de Posionu 1847/8 si a I. Art. de lege de Clusiu 1848, cari tracteza despre uniunea Ungariei si a Transilvaniei, se ordineză:

Capu I. Despre drepturile fundamentali a le locuitoriloru Transilvaniei.

§ 1. Ca urmare a principiulu de egalitate de dreptu, espresu prin primul Art. de lege de Clusiu, 1848. toti cetatienii indigeni sêu incotatieniti legalminte ai Transilvaniei, fără deosebire de pusetiune, natiunalitate ori credintia, posiedu dreptu egale a participă d'in tote beneficiel patriei si indetorire egale de a portă sarcinele acelei-a.

§ 2. Desfiintandu-se numirea de pan'acum a teritoriulu transilvanu dupa natiunalitătî politice deosebite si prerogative si privilegiel impreunate cu acea numire — in cătu ele priviau pre o natiunalitate cu eschiderea celorlalte — se dechiara, că d'in deosebitele numiri a le partiloru singuratie de teritoriu nu se pote trage nici unu felu de consecintia in detrimentulu deplinei indreptatiri egale a locuitoriloru statulu.

§ 3. De ore ce reciprocitatea de dreptu espresa in privinti'a nobilimei in alu XVI Art. de lege transilvanu 1791 se estinde preste toti locuitorii statulu unitu, de ori ce pusetiune, de ori ce natiunalitate si relegiune, locuitorulu ungurescu alu statulu in Transilvani'a si locuitorulu transilvanu alu statulu in Ungari'a are acele-si drepturi si detorintie egale

Capu II. Despre legislatiune.

§ 4. Poterea constitutiunale de a creă legi, de a le abrogă si a le esplică in modu autenticu, se aserce in comunu, si pentru teritoriulu transilvanu, eschisivu prin regele incoronatu legalminte si prin diet'a conchiamata dupa lege a Ungariei unita cu Transilvani'a, si determinatiunile legiloru transilvane, relative la esercerea deosebita a poterei legislative, prin acês'a se abroga.

§ 5 In privinti'a represintatiunei dietali a cetatieniloru statulu locuitori pre teritoriulu transilvanu alu statulu constituitu in unulu, pana la despunerea ulterioara a legelatiunei, remane in valoare II. Art. de lege de Clusiu 1848, care tracteza despre alegerea deputatiloru.

Totu-si tote agendele, cari, in amintitulu Art. de lege si in instructiunea guverniale d'dto 10 ianuariu 1866 emanata in intielesulu §. 10. alu acelu-si Art., fura rezervate guvernulu transilvanu, voru avē a se indeplin de ci in colo prin ministeriulu reg. ung. de interne.

§ 6. De ore ce districtulu Naseudulu, formatu in jurisdictiune civile dupa desfiintarea institutiunei militari transilvane, pana la ulterioara despusetiune a legelatiunei, se lasa in acêta calitate, elu se imbraca cu dreptulu a tramite 2 deputati in cas'a represintantiloru dietei statulu intr'unitu, pre cari i va alogo dupa determinatiunile II Art. de lege de Clusiu 1848. si asiè numerulu totoruru deputatiloru d'in teritoriulu transilvanu se immultiesce la 75.

§ 7. In cas'a de susu a dietei, pana la regularea ei definitiva prin legelatiune, afara de membrii desemnati in 1 §. VII Art. de lege de Posionu 1847/8 voru avē locu si votu si toti comitii supremi, capitani supremi si judii regesci supremi ai comitatelor transilvane, ai districtelor Fagarasiu si Nasendu si ai scaunelor secuiesci, precum si comitele sasiloru.

Capu III. Despre guvernulu si jurisdictiunile teritoriulu transilvanu.

§ 8. Toti ramii guvernulu pre teritoriulu transilvanu se dechiara supusi ministeriulu ungurescu reg. alu Maiesta-tei Sale.

§ 9. Prin acês'a se decide a se desolve guvernulu regescu, sustienutu provisoriu in intielesulu §. 2. alu I. Art. de lege de Clusiu 1848, d'impreuna cu tote oficiolatele lui ausi-

liari centrali, si ministeriul se insarcineaza a-i curma activitatea pana la 1-a maiu 1869.

§. 10. Ministeriul se impotereasca a despuce, ca, pana candu si daca i se vede de lipsa, se functiuneze in Clusiu, sub responsabilitatea sa, unu comisariu regescu prevediutu cu personalulu recerutu.

§. 11. De ore ce, cu desolvarea guvernului si a oficalatoru lui aussiliari, obiectele, cari voru fi a se delibera directe prin ministeriu, se voru immulti si asié immultirea poteriloru de lucru devine necesaria, ministeriul se insarcineaza a se ingrigi, ca la deosebitele ministere de specialitate se aplica in numeru cuvenitu transilvaneni, cunoscuti cu afacerile si raporte transilvane.

§. 12. Jurisdictiunile transilvane, pana la despunerea ulterioare a legelatiunei, se lasa in estensiunea si marginile loru de acum.

§. 13. Pana la infintiarrea unei legi despre regularea jurisdictiuniloru, in privintia restaurarii cercului de activitate constitutionalu alu jurisdictiuniloru transilvane, remane provisoriu in valoare regulamentulu de la 27 iuniu 1867, emis de ministeriul ungurescu regescu, pre basea impoteririi capetate de la dieta, precum si ordenatiunea comisariulu regescu emisa pre basea puntulu alu doilea alu acelei impoteriri, in obiectulu organizatiunei cetatiloru transilvane, cu acelu adausu, ca cerculu de activitate, strapusu in acestu documentu guvernului, cade la ministeriu.

§. 14. Posturile de jude supremu regescu in scaunele secuiesci se inlocuiescu prin denumire regesca pre langa contrasemnarea ministriului, si si destituirea d'in aceste posturi, unde este necesaria, se va face pre acesta cale.

§. 15. Pentru asigurarea drepturiloru de autonomia ale scaunelor d'in fundulu regiu, ale districtelor si cetatiloru si ale organizatiunii loru pre bas'a represintativa, precum si pentru organizarea si statorirea cerculu de activitate alu universitatii nationale sasesci, ministeriul e impoteritu, dupa ce a ascultat pre respectivii, se presinte dietei unu proiectu de lege, care se respepteze dupa cuviintia atatu drepturile basate pre lege si tratate, pre cum si egal'a indreptatire a cetatianiloru de statu de orice nationalitate, locutori pre pamentulu acestu-a. Pana la compunerea unei atari legi

§. 16. ministeriul e impoteritu, ca cu privintia la organizatiunea si cerculu de activitate alu scaunelor d'in fundulu regiu, alu districtelor si cetatiloru, se faca dispusetiuni provisorie in sensulu principiiloru conducatorie, notate in paragrafulu precedentu.

§. 17. Institutiunea universitatii nationale sasesci se lasa si pre viitoriu in cerculu seu de activitate, conformu articulu transilvanu de lege XIII: 1791, pre langa sustinerea dreptulu supremei inspectiuni, care se va exercé prin ministeriul responsabilu regescu ungurescu, cu acea observatiune, ca adunarea universitatii, in urmare statulu modifacatu alu ordinei procesuale, nu mai pote exercé putere judecatoresca.

§. 18. Pana la dispunerea legelativei despre juredictiunea fundulu regiu si despre regularea universitatii, comitele se denumesc si suspinde d'in oficiu prin maiestatea sa pre langa contrasemnarea ministriului.

§. 19. Dispusetiunile legiloru ungare (afara de legile in afaceri religiuarie), facute de legelativ'a intrunita a Ungariei si Transilvaniei, ministeriulu, la pote estinde sub responsabilitatea sa propria, si intre marginile legii presinti, si asupr'a teritoriulu transilvanu, acomodandu-le impregiurari loru de acolo.

Capu IV. Despre averea statulu si despre desdaunarea urbariala si a diecimeloru.

§. 20. Tota averea miscatoria si nemiscatoria a statulu in Ungari'a si Transilvani'a, tote funtanele loru de venitu, tote perceptiunile si erogatiunile ordinare si extraordinare, tote pretensiunile loru, tote detoriile mai vechie si mai noue, fiindu cuprinse aci si desdaunariile urbariali si de diecime, d'in caus'a ca sunt comune, se voru administra in modu comune prin ministeriulu regescu magiaru.

§. 21. Cu privire la asigurarea obligatiuniloru pentru dessarcinarea pamentulu, cari s'au emisu seu au a se emite pentru urbarialitate si diecimile perdate in Transilvani'a, se enuncia, ca determinatiunile articulu de lege de la Posoniu IX, I si XII, § 6, d'in anulu 1847/8 se voru estinde si a supr'a Transilvaniei.

Capu. V. Despre religione.

§. 22. Tote legile Transilvaniei, cari asecureza pre teritoriulu ei, fiindu cuprinse aci si asié numitele partes de mai nainte, independintia, libertatea cultulu si autonomi'a, mai incolo egalitatea de dreptu si reciprocitatea besericea romano-catolice; evangelico-reformate, evangelico — luterane si unitarie, se mantienu neatinsu.

§. 23. Se recunosc si se declara ca participante de acest'a independintia, libertate a cultulu religiosu, autonomia, egalitate de dreptu si reciprocitate, inca si religione greco-catolica ca atare si religione greco-orientale, desfiintandu-se prin acest'a tote determinatiunile contrarie a le legiloru Transilvaniei.

§. 24. Deci se asecureza besereceloru numite la §§ 22 si 23 de mai susu, pre langa mantinerea dreptulu de superinspectiune alu Maiestatii Sale, determinatu prin legile Transilvaniei si eserceatu prin midilocirea ministeriulu respunsabile magiaru, mantinerea nevatemala a indreptirii loru la depplin'a libertate a cultulu loru religiosu, basata pre legile tierei, re conventiuni, pre canone le loru proprie, pre resolutiunile

loru baserecesci si pre prasea legale; la autonomi'a loru baserecesca si de instructiune; la drepturile loru de a tiend adunari fara amostecuri straine, apoi de a emite, de a abrogá si de a stramutá ordinatiuni baserecesci; la dreptulu de alegere incuviintiatu prin regulamintele loru proprie, respective la denumirea prepusiloru, preutiloru si invetiatoriloru loru baserecesci lumesci; la administratiunea independinte a jurisdictiunnei loru baserecesci, a basereceloru, turnuriloru, scoleloru, a averei loru baserecesci si scolastice, a fonduriloru si fundatiuniloru loru de bani, precum si la infintiarrea, organizatiunea si manipuliatiunea in venitoriu a astoru-feliu de lucruri seu afaceri.

§. 25. Basericele si scolele protestante, cari se afla pre teritoriulu comitatelor Solnoculu-de-miediu locu, Crasn'a, Zaranu si alu districtulu Cetate-de-Pietra, se lasa si pentru venitoriu sub respectivele loru jurisdictiuni besericesci transilvane.

§. 26. Ce s'atinge de modalitatea trecerei de la o religione la alt'a, determinatiunile. §§. 6—19. III Art. de lege ung. de la 1844 se estindu si asupr'a Transilvaniei, in intielesulu reciprocitatii de dreptu espressa in XX Art. de lege de Posionu de la 1847/8.

§. 27. Asemenea se estinde determinatiunea §. 2. alu III Art. de lege ung. de la 1844 a supr'a casatoriiloru mestecate ce se voru inchiaia in Transilvani'a.

§. 28. In privintia prunciloru nascuti seu cari se voru nasce d'in casatoriile mestecate, remane si mai departe in valoare LVII Art. de lege transilv. de la 1791, in intielesulu carui-a fetiorii urmeza relegiunea tatulu si fetele rolegiunea mamoi.

§. 29. In afacerile de casatoria, cu raportu la competintia judecatoriiloru besericesci, servescu de indreptariu acele norme generale, in intielesulu caror'a actorulu recunosc judecatori'a besericesca competinte a acusatulu.

Capu VI. Despre nationalitati.

§. 30. Pana la infintiarrea unei legi pentru nationalitati, ministeriulu ung. reg. se impotereasca a decide provisoriu cestiunile ocurinti pre basea unitatei de statu, a intereselor administratiunei si a ecuitatii.

Capu VII. Despre titulu regelui.

§. 31. De ore ce in titulu Maiestatei Sale regelui Ungariei se voru sustiené si pentru venitoriu numirile indatinate: „Mare Principe alu Transilvaniei“ si „Comite alu Seculoru“, de aci nu este iertatu a se trage nici o consecintia in detrimentulu Unitatei legali a Ungariei si a Transilvaniei. Cu esecutarea acestei legi se incredintieza ministeriulu ung. regescu.

Dieta Ungariei.

Siedintia d'in 11 noemvre a casei represintantiloru.

Presiedinte: Szentiványi, notariu: Paizs.

Dupa autenticarea protocolulu siedintiei d'in urma se presinta scrisorile venite.

Apoi trecundu-se la ordenea dilei se cetesce declaratiunea de demisiune a celor 11 deputati d'in stang'a, cari nu voiescu a face parte in delegatiune. Fr. Deák face motiunea urmatoaria:

„Cas'a represintativa nu recunosc de adeveratu si intemeiatu motivulu oservatu in demisiune, ca adeca art. XII. d'in 1867, s'ar' fi vatematu, si, conformu §. 67. d'in regulamentulu casei, nu primesce nici una contradicere in privintia decisiuniloru sale. — Dupa ce inse cas'a represintativa nu pote constringe pe nici unulu d'intre membrii sei, ca se faca parte in aptivitatea prescisa a delegatiunei in contra vointiei sale, accepteza demisiunea indicata, si in loculu membriloru demisiunanti dispune a se alege membrii noui. Terminulu presintarei voturiloru va fi siedintia d'in 12 a l. c.“

Dupa ce Sam. Bonis si Col. Tisza pledara in contra propunerii lui Deák, acea se primesce cu majoritatea voturiloru.

Fr. Deák propune, ca presiedintele, dupa ce a formulatu intrebarea, se provoce cas'a a se declara, ca convine-i formularea intrebare respective seu ba? si numai dupa acea se o sumita votarei. — Se primesce.

Presiedintele spune, ca Carolu Kerkápolyi fiindu morbosu nu pote participá in lucrariile delegatiunei, deci trebue a se alege unu altu membru in loculu lui; — apoi, provocandu-se la scurttimea tempulu sesiunei presinti, roga cas'a, se decida, cari aru fi cestiunile de urgentia, pentru ca aceste se se puna la ordenea dilei; elu crede, ca inainte de tote aru fi a se lua la pertratare rescriptulu regescu in caus'a impacatiunei croete si apoi raporturile referitorie la bugetu.

La cestiunea acest'a vorbescu: Bonis, Fr. Deák, Colom. Tisza, min. Lónyay, Paulu Nyáry si

B. Lud. Simonyi doresce, ca pertratandu-se caus'a croata, se urmeze bugetulu si apoi nu regulamentulu casei, ci cestiunea nationalu.

Apoi se ie la desbatere rescriptulu regescu in caus'a croata, si propusetiunile acelei-a, dupa una scurta discutie, la care participara Fr. Deák si

C. Tisza, se primescu, si se decide, ca guvernulu reg. se susterna impacatiunea maj. sale pentru a fi santionata.

In urma, venindu la intrebare caus'a Fiumei, se decide, ca se se alege trei membri d'in cas'a represintativa si unulu d'in a magnatiloru, cari intrunindu-se cu contingentulu esmisu d'in sinulu dietei croate, se pertrateze cestiunea cetatii Fiume, care inca va avé votu la decidera asupr'a sortii sale.

Notariulu Bujanovits este insarcinatu a impartasi decisiunea acest'a casei magnatiloru.

Nefindu alte cestiuni la ordenea dilei, siedintia se inchiaia la 1 ora d. am.

Siedintia d'in 12 noemvre a casei represintantiloru.

Presiedinte: Szentiványi, notariu Mihályi.

Autenticandu-se protocolulu siedintiei trecute, se enuncia scrisorile incurse.

I. Vuchetich interpeleza pre ministriulu cultelor:

1. Are de cugetu dnulu ministru alu cultelor a pune in valoare proiectulu de invetiamentu, transmisu gimnasiiloru catolice si de statu, in ainte d'a fi siguru, ca acela-a va fi primitu in tota estinderea lui si d'in partea gimnasiiloru protestante, — si deca e,

2. Cum va impedece dnulu ministru, ca gimnasiile catolice si de statu se nu fie parasite, si tenerii se nu fie siliti a trece la gismnasie protestante de 8 clase pentru castigarea unui anu? —

La ordene este alegerea membriloru noi ai delegatiunei.

Presiedintele spune, ca pentru delegatiune sunt a se alege 9 membri ordenari si 2 suplenti; inse fi indu-ca 4 locuri sunt a se reservá pentru Croati'a, dieta ung. va alege numai siese membri ordenari si doi suplenti.

Apoi se face votarea asupr'a membriloru delegatiunei. — Resultatulu se va publica in siedintia venitoria.

B. Gavrilu Kemény cetesce raportulu comisiunei finantiarie in privintia bugetulu anulu 1869. — Se tramite la tipariu, si apoi se va pertratá in sectiuni.

Iosifu Kéthelyi dá cetire raportulu comisiunei centrali in caus'a cestiunei nationali. — Acestu-a inca se va tipari si impartii intre membrii casei.

Alexandru Mocioni usandu-se de dreptulu, ce-lu are fie-care deputatu, pune premés'a casei proiectulu minoritatii comisiunei esmise in caus'a nationalu, ca alu seu, dorindu ca acela-a se se puna la ordenea dilei. — Proiectulu acestu-a se va tipari si la tempulu seu se va lua la pertratare.

Presiedintele provoca membrii sectiuniloru se se intrunésca dupa ameadu, si face cunoscutu, ca b. Ad. Orczy si-a depusu mandatulu de deputatu. — Se dispune alegere noua.

Apoi se trece la ordenea dilei, si luandu-se la pertratare bugetulu, se primescu 7 puncte, parte cu teestulu originalu, parte modificate de comisiunea finantiaru seu de cas'a repres.

La puntulu alu 8, in care se propune una dotatiune anumita pentru gimnasiulu romanu d'in Brasiovu, fiindu guvernulu indreptatitu a denumi insusi profesori pre sem'a acelu-a, se escá una disputa, si

Puscariu aproba ajutorirea gimnasiulu respectivu d'in partea statulu, inse denumirea profesoriloru acelu-a propune a se reservá comunitatii besericesci. —

Tincu spriginesce parerea lui Puscariu, asemenea si

Sigismundu Borlea: Onorata casa! Dupa parerea mea, nu convine cu constitutiunea si liberalismulu, ca drepturile si beneficiile folosite prin unele confessiuni seu natiuni nemagiare chiaru si in epoca absolutismulu, se fia calcate si scirbate seu restrinse prin una dieta si prin unu guvern constitutiunale.

Ei bine, gimnasiulu romanu d'in Brasiovu de religionea gr. orientale a avutu chiaru si in epoca absolutistica unu ajutoriu de 4000 fl., fara de a fi fostu marginitu seu restrinsu prin ce-va conditiuni in esercerea drepturiloru sale. Dupa parerea mea, ar' fi, prin urmare, una procedere nejusta si neconstitutiunale, ca in sa-si onorabile camera, unde de atâtea ori fu accentuata libertatea si liberalismulu, se despoie gimnasiulu romanu d'in Brasiovu de religionea gr. orientale de sucursulu, ce l'a avutu si pana aci, respective se faca pendinte acestu micu succursu de nisce conditiuni cari, nepotendu fi primite, l'ar' respoia prin una atare apucatura viclona de succursulu ce i s'a datu.

D'in aceste consideratiuni si motive, consentu cu propunerea dlui deputatu Puscariu.

Sam. Bonis se incerca a combate parerea de sub intrebare, sustienendu dreptulu guvernulu d'a denumi profesori. — Se primesce teestulu comisiunei fin.

Pertratarea se va continuá in siedintia de mane. —

Siedintia d'in 12 noemvrea a casei magna tilor.

Presiedinte: Majláth, notari: b. Juliu Nyáry, si Rajner.

Se ie la pertratate raportulu comisiunei esmise in caus'a procedurii civili, si dupa-ce vorbira mai multi, presiedinte provoca pe proieptanti sê-si-presinte motiunile in scrisu in siedintia de mane; apoi se inchiaia siedintia.

Transilvani'a.

Blasiu, 7 nov. 1868. De candu absolutismulu celu nemtiescu a introdusu legea cea aspra de recrutatiune, studentii de la scolele d'in Blasiu nice o data n'au avutu atât'a necasu cu recrutatiunea, ca in estu anu.

Asiu fi prea lungu, dle red., daca asiu insirâ aci tote speciele de vecsâri, incurcâri si portâri in susu si in diosu, câror'a suntu supuse capetele studentiloru d'in Blasiu cu ocaziunea acestei intregiri de armata. Pentru ace'a me marginescu a atinge aci numai o singura impregiurare, ce pre aici nime nu si-o pote explica d'in legile si prescrierile, ce suntu in valoare.

Dupa legea remasa de sub nemti, studentii ce au in fruntea testimoniului clas'a generale „prima cu eminintia (erste mit Vorzug),“ sunt scutiti de recrutare. Se intielege de sene, câ cei cu clas'a generale „eminente (Vorzugsklasse)“ cu atât mai vertosu sunt scutiti. — Deci sub absolutismulu nemtiescu, ori a fostu acel'a pronunsiatu ori mascatu, comisiunile reclamatorie nu aveâu de a esamina ai interpretâ calculii speciali ai studentiloru reclamanti, si cu atât mai putienu li erâ iertatu a interpretâ valorea calculiloru indatinati la cutare gimnasiu: ci se uitau numai in fruntea testimoniului, si deca a colo erâ scrisu „clas'a generale eminente“ sêu „clas'a generale prima cu eminintia“, indata liberâu pre reclamante.

Facia cu aceste éca ce se intempla acumu.

Pre paretii oficiolatoru constitutiunali se lipescu publicatiuni tiparite in forma de placatu cu litere mari câtu usioru sê le poti cetî si la luna, in cari publicatiuni in punctulu IV. liter'a c) numera intre cei, ce au a se elibera pre „ascultatorii ordinari si publici ai universitatiloru, academiiloru de derepturi, ai academiei orientale d'in Vien'a mai in colo ai gimnasiiloru superioare, ai politehniciloru.“ — Adeca, dupa cuprinsulu acestei publicatiuni ori-ce studentii d'in cele patru clase superioare ale gimnasiiloru complete sunt liberi ca atari, — va se dica: cine e studentu in clasele V—VIII nu are, decâtu sê probeze inaintea comisiunei reclamatorie, câ d'insulu e studentu in gimnasiulu superioru si comisiunea cautâ sê-lu mantuesca singuru numai pre bas'a unui testimoniului de frecuentare in ore-care d'intru acele patru clase, — celu putienu asiâ dice publicatiunea ace'a, ce usioru se pote cetî si la luna.

Sê vedemu acum ce facu comisiunile cu reclamatiunile, ce li s'au datu spre a le cetî la sore.

Studentii se presenteza cu testimoniului de frecuentare in gimnasiulu superioru si cu testimoniului pentru sem. II. 1867, in care stâ scrisu apriatu „a meritatu clas'a generale prima cu Eminintia“ si totu se reiepta. Sêu deca se dâ câte una comisiune, care se libereze pre bas'a unui atare testimoniului, atunci se apuca inaltulu Guberniu r. — carele in estu anu, cumu se pare, ex offo revele tote decisiunile comisiuniloru — és még is oda változtatja, hogy minekutánna az oskolai bizonyítvány szerént kitűnő osztályzatot nem nyert — fölnemmenthető = „si o schimba intru acolo, câ dupa ce pre cum areta testimoniulu produsu, nu a capetatu clasificatiune „kitűnő“, nu se pote eliberâ.“

Adeca patînele studentiloru d'in Blasiu areta, cum câ nece comisiunile reclamatorie, nice inaltulu gubernu r. alu M. Ppatu Tranni'a facia cu studentii de aici.

a) nu se tienu nice de publicatiunea afisata spre a sierbî de cinosura pentru reclamanti, si

b) nu se tienu nice de prescrierile si pracs'a indatinata la recrutatiunile de pana aci: — d'in contr'a ceru de la studentii reclamanti:

ca sê produca testimoniului cu „kitűnő“ — dar' aci éra nu e lamuritu lucru; câ intr' una resolutiune se dice (traducere fidelă) „fiindu câ nu a capetatu d'in cele mai multe obiecte calculu de „kitűnő“, ér' intr'alt'a: „fiindu câ nu a capetatu clasificatiune kitűnő.“

Cu respectu la aceste fia-mi iertatu a face urmatorele observâri:

a) deca deregatoriile d'in tiera facu publicatiuni spre indeptarea publicului in afaceri momentuose ca si recrutatiunea, publicatiunile acele se cade sê fia intocmite intru tote dupa sunetulu legiloru. Ér' a pune publicatiuni, prin cari omenii sê se porte de-a prostulu si sê se vateme intru înterele lor, nu crediu sê fia iertatu nece chiaru in Franci'a, unde starea esceptiunale asiâ frumosu infloresce manainmana cu libertatea constitutiunale.

b) a cere de la studentii blasiani testimoniului cu „kitűnő“ si a interpretâ valorea calculiloru usitati dupa terminologi'a recepta la gimnasiulu d'in Blasiu intr' altu felu, de câtu se interpretâ inainte de repasirea sorelui constitutiunei, este unu lucru de totu arbitraru si preste ace'a si absurd. Absurd este a pretende testimoniului, unde se fia scrisa vorb'a „kitűnő“, pentru câ de candu e lumea si scolele d'in Blasiu, de aici nu s'a datu nece unu testimoniului cu „kitűnő“, — prin urmare nece unu studente blasianu nu pote produce testimoniului unde sê fia scrisu calcululu acel'a, si nime nu e indereptatitu a cere de la elu testimoniului, pre cum nu se dâ. Ér' arbitraru este, pentru câ nece una lege nu prescrie asiâ ce-va.

Ce se tiene de interpretarea calculiloru usitati in Blasiu si traducerea lor in magiara, cu ace'a inca se comite arbitraritate ne mai audita. Câ calculii: „forte multiamitoriu“ „multiamitoriu“ si „destulitoriu“, cari au de resultatoria clas'a generale prima cu eminintia, nime nu este indereptatitu a-i explica si luâ intru altu intielesu, de câtu intru acel'a, in care se dau de câtra gimnasiulu respectivu. Si e de minune cum inaltulu guberniu r. alu M. Ppatu Tranni'a in estu anu a venitu la ide'a de a interpretâ calculii acesti-a intru altu modu, — e de minune dîcu, pentru ce nu-i interpreteza totu ca in trecutu, — pentru ce acumu afla nodu in pupura, si pana candu legea de recrutatiune este totu cea de sub nemti, de ce valorea testimoniiloru date ca in absolutismu nu se judeca dupa cuprinsulu legii si dupa datina, ci dupa arbitriu?

ÉR' eu am scrisu aceste, pentru câ cei ce au putere, sê inderepte. Sêu deca procedur'a autoritatiloru ar' fi derepta, publiculu nostru sê se lumineze si sê nu fia lasatu in opiniunea ace'a, cum-câ arbitriu domnesce, — câ acést'a ar' fi spre detragerea autoritatii, de care se cuvine sê se bucure potestatea publica praefereenter candu ea se deprinde de câtra unu regimu, care se tituleza „respundietoriu.“ — Am scrisu aceste mai in colo, ca sê folosescu ce-va la parintii si tenerii acei'a, cari prin respingerile acele arbitrarie sunt asupriti cu nedereptulu. — a. —

ROMANIA.

Respunsu la epistol'a Vizirului Aali-Pasi'a, adresatu nu Vizirului, ci ministrului de externe alu imperiului otomanu de câtra Generariulu Nicolae Golesecu, ministrulu afaceriloru straine alu Romaniei.

Escelintia!

Erâ de datori'a mea d'a responde imediatu la epistol'a pe care Alteti'a Sa Aali-Pasi'a a adresatu-o directu suveranulu meu, cu dat'a 10 septembrie 1868, si rogu pe Escelintia Vostra a fi bine incredintata câ m'asiu fi grabitu a mi implini acést'a detoria cu ace'a-si grabire ca de obicinu, deca continutul depesiei sale nu me ar' fi plecatu a crede, câ este oportunu a lasâ sê treca câtu-va tempu.

In adeveru întrebâriile ce ni se faceau in acést'a depesia erâ acelea-si ce ni se facusera deja la inceputulu miscarei bulgare, si câroru-a guvernulu Altetiei Sale Serenisime, Principele Carolu, respusesse in modulu celu mai grabnicu si celu mai categoricu. Pote câ eramu in dreptu a crede câ, dupa dechiarâriile cele mai formali d'in parte-ne si dupa mesuri energice ce amu luat atunci, candu s'au produsu acele încercâri de agitare, guvernulu M. S. Sultanului n'ar' mai fi datu ascultare unor denunsiari, cari nu mai potu avê altu scopu decâtu de a turburâ bun'a intielegere intre douë tieri atâtu de strinsu legate, si a ale câroru interese le facu o detoria d'a inlaturâ ori-ce germen de neintielegere.

Deca numai asta-di vinu a dâ Escelintiei Vostre lamuririle pe cari Alteti'a Sa Aali-Pasi'a le cerea, este pentru câ cu câtu se pusese mai multa ingrigire a desceptâ neintielegerile intre noi, cu atât ni se pareâ mai cuviintiosu ca, mai nainte de tote, urmarea portarii nostre fatia cu guvernulu otomanu, sê-i dee mai antâiu o noua proba despre sinceritatea dechiarariloru nostre.

Alteti'a Sa a crediutu câ pote intemeiâ o judecata eciatabile a actelor nostre, pe opiniunea câtoru-va diuarie d'in tiera: dar' Ea a datu in adeveru o pre mare importantia anunsiariloru lor; si ne pare rou, câ guvernulu M. S. Sultanului a fostu impresionatu de d'inselu. Escelintia Vostra este prê luminatu spre a nu sci, câ in tiera, in cari existe libertatea preseii, afirmâriile diuarielor opositiunii nu potu fi primite de câtu cu ce'a mai mare reserva si nu sunt probe conchiatorie contr'a unui guvern.

Asiâ este neosactu, câ au fostu bande cari s'au organizatu in modu facisiu pe teritoriulu romanu si cu complicitatea functionariloru guvernului. Singurul faptu ce s'a produsu este trecerea nopturna a unei singure cete de o sută cinci-dieci de omeni, care a provocatu mesurile active pe cari le-amu facutu indata cunoscutu.

Guvernulu A. Salo Serenisime, principele Carolu, n'ar' fi cu legitimitate responsabile de acést'a încercare de agresiune (echauffourre), precum nu pote fi responsabile guvernulu M. S. Sultanului de bandele bulgare ce s'au formatu pe propriulu sêu teritoriu, cu tota priveghierea autoritatiloru musulmane; precum nici guvernele prusiane, austriace si turcesci n'au potutu fi banuite de instigatori sêu spectatori compacetori ai bandelor plecate de la d'inselu in tempulu insu-

rectiunii polonese; precum nici guvernulu austriacu n'a fostu acusat de nelealitate câtra Sublim'a Porta, pentru câ cu ocaziunea unor evenimente d'acea-si natura in Bosni'a, insurgintii au primitu intariri d'in tiera austriace. In adeveru, nimeni n'a cugetatu atunci dupa câtu scimu celu putienu, a dice, câ insurgintii erau organizati cu complicitatea sêu cu autorizarea guvernului M. Sale Apostolice.

Daca guvernulu M. Sale Sultanului ar' fi fostu mai bine informatu, in locu d'a fi indusu in eroare prin nesce insinuatii cari, daca sunt ostile Romaniei, avemu dreptulu sê credemu câ nu sunt mai avantajoase Sublimei Porte ei inse-si, elu ar' fi facutu dreptate guvernului Altetiei Sale Serenisime principele Romaniloru, si n'ar' fi avutu recursu la poteriile garanti a câroru ingerintia, cu tote câ nu se pote nimeni indoi de solitudinea lor pentru ambele tiera, n'ar' potê fi inse de natura a mantienê increderea absoluta ce ar' trebui sê existe între noi. Asemeni demarsie sunt resultatu unei ore care neincredero, dupa cum insu-si A. Sa Aali-Pasia n'o ascunde.

D'in contr'a convictiunea ce n'amu incetatu d'a avê in privintia avantajelor comune ce trebe sê ne procure o intimitate necurmata, a facutu câ, cu tote informatiunile ingrigitorie ce ni-au fostu date in privintia dispositiuniloru Sublimei Porte câtra noi, nu numai nu ne-am adresatu câtra poteriile garanti, daru am respinsu asemenea scomote cu indignare, câ-ci n'amu uitatu, câ suveranii cei mari ai Turciei au fostu mari mai cu sema pentru câ respectau cuventulu lor si tratatele.

Alteti'a Sa amintesce increderea ce a avutu guvernulu M. Sale in dechiarâriile asecuratorie ale dlui Golesecu. Cutezu a sperâ, câ ace'a ce s'a petrecutu d'atunci, adica nereinoirea pe tiemulu stangu alu Dunarei a nici unui faptu care ar' fi potutu nelinisti fruntari'a turca limitrofa, a facutu pe Alteti'a sê sê revia la cele d'antâie impresiuni de incredere.

Câtu despre anchet'a la care amu facutu sê se proceda, trebe sê observezu, câ cercetâriile se facu aci de câtra autoritatile competinti, câ curtile si tribunalele se pronuncia, si câ la sfirsitu actele devinu publice, astu-felu dupa cum se urmeza in tote tiera unde justitia e cu totulu despartita de administratiune. Inculpatii sunt in inchisore si procesulu se va face fâra intardiare. Guvernulu Maiestatii sale Sultanulu pote avê chiaru de acum acést'a antâie si superiora satisfacere d'a afla, câ cercetâriile consciintiose ce amu facutu nu ne-au descoperitu nouë motive de ingrigire, si d'a vedê, câ fruntariile impetriului n'au mai fostu nelinistite d'in acést'a parte.

In ce'a ce privece garanti'a, ca Romania sê nu devia focariulu faptuitoriloru de turburari, nu este nevoie sê reamintescu ingagiamentele Suveranului meu fatia cu Maiestatea Sa Sultanulu; câ-ci oprindu uneltiri perturbatorie in Romania, este a garantâ mai multu inca Romania de câtu Staturile vecine, si nefacendu acést'a, guvernulu Altetiei Sale Serenisime, Principele Carolu, ar' lipsi nu numai unor ingagiaminte de onore, ci si detoriei lui, cea mai imperiosa câtra tiera.

In privintia mesurilor luate, voiu adauge câ vigorea ce amu pusu in supraveghierea intregii linie a Dunarei, un'a d'in cele mai dificile, atâtu prin întinderea sa câtu si prin numeroasele sale insule „si activitatea ce punemu a ne inarmâ, pentru a potê in ori ce impregiurare apêrâ mai bine neutralitatea teritoriului romanu“, ne au parutu garantiile cele mai serioase ce ar' potê dori Sublim'a Porta. „D'ace'a sperâmu, câ prafulu de pusca, care acum in urma a fostu opritu“, pote d'in eroare, „ne va fi liberatu fâra intardiare“, si câ ordine oficiale voru fi date pentru a se lasâ sê treca armele ce amu declarat cu voimu sê le aducemu prin Turci'a.

Romania posiede adi tote conditiunile teritoriale, politice si sociale pentru a potê prosperâ si a fi fericita; ea n'ar' avê a castigâ nimicu deca si-ar' aruncâ ochii d'incolo de fruntariile sale, acést'a ar' fi d'in contra a espune presintele si a compromite cu neprudintia viitoriulu sêu.

Alta data, candu aceste conditiuni lipsiau Romaniei, candu aveamu de capu alu guvernulu nesce principii cari, prin originea, tradiunile si natur'a poterii loru chiaru érau jucari'a partitoru d'in intru, si „supusi prin urmare influentiloru straine, in cari cautau punctulu lor de sprijinu“, poteriile vecine poteau banui pe Romani de încercâri azardose.

Inse acumu, candu suntemu in conditiunile dorite si candu avemu de Suveranu unu principe care apartiene celoru douë mai ilustre familie domitorie ale Europei, si care se sprijina nu pe privilegiulu unei clase, ci pe iubirea poporului intregu; Sublim'a Porta pote fi secura câ nu guvernulu Altetiei Sale Serenisime Principele Carolu „se va lasâ balot'a de influentie straine“, daru câ d'in contra nu iê si nu va luâ regul'a sa de portare de câtu „d'in interesele natiunali“, ce „le va sci apêrâ in ori ce ocaziune“, remanendu cu scrupulositate credinciosu tratatelor cari au asecuratu esistintia autonoma a Romaniei.

Ni place a nu ne indoi câ, dupa aceste france si leale explica d'in parte-ne, Maiestatea Sa Sultanulu ne va urmâ acea solitudine bine-voitorie pe care a reamintitu-o Alteti'a Sa Aali-Pasia, cârei-a i vomu dâ totu deun'a celu mai inaltu pretiu.

Bine-voiti a primi etc.

(Romanulu.)

(Semnatu), generariu Nicolae Golesecu.

Noutati Straine.

RUSSIA. Foi'a oficioasa „Corespondintia ruse-sca“ scrie cu privire la intrigele de la Dunare urmatorulu articulu: Nu e de miratu, câ in acestu tempu

atâtu de iritatu, in care traimu, si in care poporele staruescu dupa legaturi omogene corespunditorie afinitatei lor de soi si de credintia, omenii dau o anumita insemnatate si faptelor celor mai neînsemnate, cari se intempla in staturile cele mai mici a le Europei. Cerbicîi'a presiei austriace unguresci si a celei franceze a avisatu la ceea ce ea numesce: intrige a le guvernului romanesc. Acést'a ar' fi o proba de veghiare laudabile, daca observările adreseate principelui Carolu s'ar' basă pre fapte adeverate, si n'ar' sminti într'ace'a, că ele se innaltia mai sus si se adreseaza cu nedreptulu altui guvern. Insemnatatea bandelor resclectorie, cari s'au formatu la malulu Dunarei, este asta-di cunoscuta; se seie si de unde au venit cele o suta de mii de pusce menite a fi aduse la Bulgari'a pentru a pune imperiulu otomanu in stare de revolutiune. Inse lumin'a, care s'a respaudit asupra acestoru miscări, nu le-a potutu reduce la adevrat'a loru estensiune; esagerarea se continua prin colonele divarielor, invinundu-se Russi'a pre tota diu'a cu diverse machinatiuni. Ba, însu-si dlu Beust, care este in locu destulu de bunu pentru a cunosce adevurul, n'a potutu resiste necesității de a caracterisă, in un'a d'in ultimele sale cuvântari, raportele intre Russi'a si Austri'a, aretandu totodata pericolele, de cari fruntariulu austriacu este amenintiatu. Elu se mai fia adausu, că armat'a honvediana unguresca pote ar' fi mai antăiu chiamata a stă gata. Domnului Beust i-a trebuit unu votu de incredere pentru a capetă contingentulu de armata recerutu. In asemenea casu omulu nu este prea scrupulosu in alegerea mediulocelor si dovad'a cea mai buna este care are succesulu celu mai bunu. Nu voimu a conturbă triumful dlu Beust, ci ne indetulumu a responde la acusele diurnalelor straine, opunendu-li cuvintele foielor rusesci, d'intre cari neci un'a n'a incuragiatu miscarea Bulgarilor. Despre simpatiele nostre nu este neci o indoie-la, inse sangele crestinescu este prea scumpu, de cătu ca sê fimu potutu noi aprobă o lupta neegale si, dorere, fără de succes. Ce s'atinge de ministeriulu Bratiana, acest'a s'a justificatu victoriosu contra acuzărilor facute de Aali-Pasi'a, cari infatisiau Romani'a ca cuibulu miscărilor revolutiunarie indreptate contra Turciei. Generalulu Golesecu, dupa ce amintesce in not'a sa cătra Sarfat-Pasi'a (vedi-o sub rubr. Romani'a R.) de tote nesuintiele puse de guvernulu principelui Carolu intru supraveghierea fruntariului, dechiara mandru, că Romani'a posiede tote conditiunile teritoriale, politice si sociale, necesarie pentru fericirea si prosperarea sa, si că nu ar' castigă nimica daca si-ar' intorce privirile preste fruntariu in afara si s'ar lasă a se rapl de influentie straine. Asiè dara s'a facutu alarmu mare pentru nimic'a, fără de a atinge propriulu fundamentu alu cestiunei: pusetiunea nesuportabile a crestiniilor supusi Portei. S'ntielege, neci o putere europena nu se va apucă singura de acesta problema. Russi'a, care se totu acusa ne'ncetatu, este ocupata a casa, almintrea, inse totu asiè de tare este ocupata Franci'a si Austri'a. Pentru ce dara sê se semene ne'ncedere intre popore, cari tote precepu, că se pote află o deslegare, care inse nici unulu d'intre ele nu o pote cercă singuru, ci se pote descoperi de tote impreuna. Afara de mediulocele fortiei, cari pentru neajunsulu lor au succesu atâtu de rêu Cretei, si pote ar' succede si mai rêu Europei, de cum-va li-ar' dă una estensiune mai mare, sunt si mediuloce pacinice. Provocarea la credintia jurata, la executarea tratatelor, care fără versare de sange ar' da poporeloru crestine mesur'a de siguritate si fericire care sunt indreptatite a o capetă, este intr'o tiera ca Turci'a destulu de grea, pentru a nu pretinde tota colucrarea energica, sincera si plina de incredere a guverneloru civilisate.

Varietati.

*(In caus'a cestiunei natiunali.) Comissiunea centrale tienu mercuri, 12 noemvre, ultim'a sedintia in cestiunea natiunale. Se primira tote modificatiunile proiectate prin Deák in sectiunea VI, singuru paragrafulu antăiu se omise, in intielesulu cărui-a fia-carele cetatianu, este consideratu ca membru egal indreptatitu alu natiunei magiare. Omissiunea acést'a se fachu d'in causa, că comitetulu purcese d'in punctulu de vedere, că acést'a dispușetiune a proiectulu de lege se intielege de sine, si că in urm'a legiloru d'in 1848 ea este de prisos. — Atâtu punctulu de vedere alu §-ului omisu, cătu si alu omisiunei acelu §, este unu punctu de vedere intunecosu pentru frati magiari: unu punctu de vedere luminatu ar' fi dreptatatea, carea nu li-o potemu recumendă destulu unguiloru chiar' pentru mantuirea lor.

*(Potestas ministerii.) „N. est. Nachr.“ publica unu discursu baserecescu de consacrare alu unui cooperatore d'in Bavari'a, in carelo se potu ceti urmatoriile: „Noi reprezentăm pre Domnedieu. Cuventulu preutulu este cuventulu lui

Domnedieu! Sê ne suimu in ceru si sê vedemu, ce este mai mare acolo decâtu poterea preutiesca? Poterea angerilor? Ei aru consideră de cea mai mare gratia de a potè ministră langa preutu la sant'a Liturgia. Si ce pote face marea Regina a ceriului? A intrevini la Fiiulu ei? Preutulu pedepsece si absolve prin plenipotintia sa. Sant'a Feciora voiesce dora a se inaltă a sup'a nostra pentru gratia deosebita, că a nascutu pre Fiiulu lui Domnedieu? Inse ce insemneza a generă numai odata, daca considerăm generările nenumerate, produse prin preuti? Noi generăm pre Mantuitoriulu nostru de câte ori voimu. Pre curat'a Feciora a avutu lipsa de nouelune, nouelune ni sunt destale cinci cuvinte scurte, pentru ca Mantuitoriulu sê fia silitu a se cobori d'in sinulu gloriei sale. Ba ce e mai multu, daca vomu consideră lucrulu in intielesu strinsu, însu-si Domnedieu trebue sê se supuna preutulu in sant'a Liturgia. (Urmeza apoi numele imperatoru si regiloru, cari s'au inchinat inainte-a preutiloru.) „Asiè este“, continua oratorele, „daca ne intalnimu cu unu anguru si cu unu preutu, trebue sê salutăm mai antăiu pre preutu si apoi pre anguru.“ Dupa alte inspiratiuni sante, oratorele continua: „Bucura-te, reverende parinte! Infernulu trebue sê tremure d'inainte-a ta, tota lumea trebue sê se prefaca in pulvere d'inainte-a picioriloru tale, si ceriulu este sub dispușetiunea ta.“ Cine n'ar' dori indetulirea noului parinte consacratu?

*(Referintiele contributiunii in Croati'a si Slavoni'a.) Darea funduaria face 1.628,708 fl., pre unu milu patratu vinu 4,862 fl., pre unu jugeru 49 cr., pre unu locuitoriu 1 fl. 86 cr., Darea censului caselor si darea claselor de case face 271,784 fl., d'in acesti-a se repartiescu pre unu milu patratu 802 fl., pre unu jugeru 8 cr., pre unu locuitoriu 31 cr. Darea funduaria impreuna cu darea censului caselor si a claselor de case numera 1.900,492 fl., d'in acesti-a unu locuitoriu contribue 2 fl. 42 cr. Darea de castigu ordinaria si extraordinaria se urca la 267,657 fl., pre unu milu patratu 799 fl., pre unu locuitoriu 31 cr. — Darea de venitu ordinaria si extraordinaria face 166,771 fl., pre unu milu patratu 498 fl., pre unu locuitoriu 19 cr. — Vam'a face 8 cr., sarea 94 cr., tabaculu 89 cr., timbrulu 25 cr., darea de consumu 23 cr., loto 38 cr., portulu 29 cr., vam'a drumulu si a poduriloru 8 cr.; cu pusetiunile de mai nainte la olalta 4 fl. 71 cr. pentru câte unu locuitoriu.

*(Concesiunea linielor ferate d'in Transilvani'a) s'a datu in 4 l. c. dlui Charles Waring in Londr'a. Proiectulu contine urmatoriile linii: a) lini'a principala de la Oradea mare preste Clusiu-Teusiu-Sighisior'a la Brasiovu; b) una linia laterala de la Grindu la Tergulu Muresiului; c) una linia laterala dela Teusiu la Alb'a Iuli'a, in legatura cu lini'a Aradu Alb'a Iuli'a; d) una linia laterala de la Capusiu micu la Sabiu. D'intre cele 41 statii proiectate cele mai insemnate sunt: Clusiu, Grindu, Teusiu, Capusiu, Mediasiu, Sighisior'a, Brasiovu, Sabiu, Tergulu-Muresiului. — Lini'a Oradea mare — Clusiu, pusa in lucrare pre spesele statulu, o primesce concesiunariulu pre langa restituirea speloru facute de guvern. Ca terminu pentru completarea linielor s'a statoritu: a) pentru lini'a Oradea mare — Clusiu finea lui dicemvre 1868; b) pentru lini'a Alb'a-Iuli'a — Teusiu — Grindu — Tergulu Muresiului, si pentru lini'a Capusiu-Sabiu 1 dicemvre 1870; c) pentru lini'a Capusiu-Sabiu 1 noemvre 1871; d) pentru lini'a Clusiu-Grindu si Sighisior'a — Brasiovu 1 optovre 1872. — Lungimea linielor concesiunato face 80½ miluri, concesiunea e data pre 90 ani.

*(Uniforma noua dualistica.) Pentru ministeriele imperiale seu comune se va prescrie, pre cum se vorbesece, una uniforma noua; dămu cu socotela, că intieptii Austriei vreu a represintă dualismulu si in vestiminte, că-ei alteum tota uniformarea noua n'ar' avè nici unu sensu. — Nu ne potemu laudă cu cunoscintie speciale in croirea vestimintelor, si anume celor dualistice, credemu totu-si a servi causei cu urmatoriulu proiectu: caputulu sê fia de diumetate fracu, de diumetate atila, pantaloni stremti magiari cu ciorapi nemtiesci pana la genunchiu, caltuni schwabesci cu pinteni, si cilindru cu pana rosia. Dieu, minunate aru mai fi, intocmai ca sistemulu dualisticu.

*(Una pretiosa antecitate romana.) Unu plugariu svasu, arandu in otarulu comunei A c e a (in comitatulu Albei-R.) apartienetoria dominiului principului imperialu, Josifu, desvelu unu monumentu forte frumosu de marmure albu, in forma cuadrata, cu lungime de 8 picioare, latime de 6 p. si grosimu de 1½ p. Diumetatea de a sup'a a monumentulu acestui-a este ilustrata cu patru figure de marime naturala, in costum romanu (paliu, toga s. a.), cu capuri perfecte, ovale, numai nasurile si sunt mutilate de ferulu plugului; acést'a inse nu detrage multu d'in frumuseti'a sculpturei. Figurele d'in margini represinta doi barbati (pre cum se vede: osteni romani) punendu-si pre anema cele trei degete (policariulu, aretatoriulu si celu d'in mediulocu) ale dreptei. Mediulocu lu ocupa una figura femeiesca, cu perulu ineretitu pe suburechi, cu vestiminte crapepe su gramadi „ca la romanele d'in Transilvani'a“ (afirma preotulu reformatu Ludovicu Széles, care vedu monumentulu) si cu pieptulu acoperitu. La piciorile femeiei stă pruncutiulu ei in etate de 9—10 ani, tienendu in mane o pila si ce-va instrumentu d'a lovi pil'a (mingea, globulu). — Pre partea mediulocia a monumentulu se vede unu altariu micu, cu trei picioare (Tripos), d'a dropt'a acestui-a unu barbatu aduce mai multe obiecte rotilate, d'a stang'a stă una femeia privindu sacrificiulu. Partea d'in diosu este provediuta cu una inscriptiune cam incalcita. Preotulu ref. Lud.

Széles, de la care inprumutamur aceste notitie, descrifră inscriptiunea in modulu urmatoriu: D. M. (Deo Macsimo) AELSERENO MEDCO HNPL (Aeliano Sereno, memoriae dedicato, hanc posuit lapidem) P. ST. VII. V. IX. ANN. XXVII. (Pater sepulti vixit anos 27) E. AEP. SERENANO (Et Aeliano Paulo Serenano) MDCO HFSVAS. PR. (Memoriae dedicato hoc fecit sepulcrum vastum, pater relictus sepulcrum) SEP. (vixerunt) XV IX ANN. XXI (annos 15, 9, 22) E. AELIAE CoNCoRDIAE (Et Aeliae Concordiae).

*(Stoner americanulu descoperi neace vestiminte si instrumente, cu cari, patindu naufragiu, periclitatii potu sê si mantuesca vietia. Primele probe, ce se facura cu nou'a inventiune in portulu de Havres (in Franci'a), secerara unu succesu stralucitu.

*(Unu ramu nou de reuniuni actiunarie.) Foiele unguresci spunu, că bandele de hoti nu sunt mai multu bande, ci societati actiunarie, si prospereza de minune. — Haru constitutiunismulu magiaru, de trei ori haru!

*(Lini'a ferata Cernauti-Suciav'a-Iasi.) In 23 l. c. se voru emite obligatiunile de prioritate pentru lini'a Cernauti — Suciav'a — Iasi. Aru fi de doritu, ca romanii sê concura in numeru cătu mai mare, spre a ocupa aceste obligatiuni, de cum-va nu si-au procuratu actiuni pentru lini'a acést'a, ca venitul d'in tier'a romana sê nu treca in mane straine.

*(Atentatu in contr'a deputatulu Dobrzanski.) — Mai este dile doi individi necunoscenti descarcare unu pistolu in contr'a deputatulu Dobrzanski. — D'in norocire glontulu sboră pre langa capulu deputatulu fără de a lu-nimeri; individi disparura indata, si nu s'au potutu (?) erui pana acum. — Acestea sunt armele moralitatii magiare. Nu suntemu siguri, că mane poimane deputatii nostri esindu d'in dieta nu voru fi tocati in capu. Asiè se fericescu poporele in Austri'a.

Sciri electrice.

Vien'a, 11 noemvre. In budgetulu imperialu pentru anulu 1869 s'au proiectatu in favorulu cancellariei imperiale 4.180,481 fl., in favorulu speloru ordinarie ale ministrulu de resbelu si marina 81.458,477 fl., pentru spesele extraordinarie 16.225,208 fl. Ministeriulu financiiloru pretinde 142,262 fl., curtea de contabilitate 102,650 fl., si in fine perceptiunile vamali 7.927,000 florinti.

Belgradu, 11 noemvre. Greci'a a numitu unu consulu generale la curtea de aici, si acelu-a-si fù primitu asta-di prin ministrulu esterneloru.

Vien'a, 11 noemvre. In sedintia d'in ser'a de asta-di a senatulu imperialu s'a inceputu discussiunea speciale a sup'a legi de armare. Cei trei paragrafi d'antăi s'au primitu conformu propunerei comisiunii, respingundu-se eliminarea rezervei supplementarie proiectata prin minoritate.

Vien'a, 11 noemvre. In sedintia de asta-di a senatulu imperialu, ministrulu Berger accentueza, că legea de armare nu va fi daunosa pentru interesele politice, economice seu financiale a le Austriei, precum o pretindu opusetiunali. Politic'a regimulu este pacea si retorsiunea prin reformarea unei Austrie libere. Ministrulu internelu, Dr. Giskra, dechiara: Regimulu a reflectatu maturu a supra toturor impregiurărilor si si-a implenit detorintia. Conte Taaffe, representante ministrulu presedinte, dechiara: Motivulu onestității politice sili pre guvern a face cestiune de cabinetu.

Vien'a, 12 noemvre. In sedintia de asta sera a senatulu imperialu dupa pledarile referintiloru se respingu propunerile minoritatii si se primesce statulu militariu in sum'a de 800,000 pre diece ani, fipsarea statulu de pace se respinge.

Belgradu, 12 noemvre. Reginti'a a publicatu una prochiamatiune, care constata inchaiarea procesulu pentru atentatu. „In Serbi'a cei vinovati sunt pedepsiti si amicitia regeli si a guvernulu d'in Ungari'a ne garanteza, că si vinovatii, cari traescu in strainetate, nu voru scapă de pedepsa. Avemu causa a speră de la nepartialitatea justitiei magiare si de la semtîmintele nobile ale veciniloru nostri, cari au inferatu crim'a, că Alesandru, autorulu crimei si complici sê nu voru scapă de pedepsa drepta. Doui factori au conlucratu la acést'a crima: refugiatii politici si criminalisti d'in cas'a disciplinaria. Natiunea a jelitu adencu acést'a nenorocire si acestu-a e documentu siguru pentru stabilitatea tronulu Obrenoviciloru. In intru poterea nostra nu e franta prin acést'a crisa, autoritatea in afara e deplinu servata.“ Prochiamatiunea enuncia desfiintierea starii de asièdiu, promite reforme, si provoca la concordia.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.